

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 28.

A börze panasza.

Írta: Kirschaneck Ödön.

A merkantilis közvélemény szócsövei a holt szezon hatása alatt panaszképen emlékeznek meg arról a körülményről, hogy a nagyközönség feltűnő módon került ebben az esztendőben a börze játéktermeit.

A mi a börzopolitika eszejárása szerint öreg hiba, ha más szempontból nem, már csak az ország közgazdasága szempontjából. Mert a börzejáték közgazdasági tevékenység, valamint a tőzsde vérkeringése legpregnansabb kifejezője a közgazdasági életnek, A ki tehát játszik a tőzsdén, az közvetve a közgazdasági élet erősödésén működik közre. A siralmas panaszoknak azután az a vége, hogy hát menjünk a börzére játszani.

Nekünk egy csepp okunk sincs a tőzsde tendenciózus siralmait felett búsulnunk.

Tendenciózusnak mondjuk a panaszkodást; mert a tőzsde valószínűleg úgy okoskodik, hogy ha gyenge lábon áll a spekulacionális játékkedv, akkor kár lesz a tőzsde megerősödésének börzeadó behozatalával utját vágni. És ha már a Széll-kormány a nyári szünet előtt feleslegesnek tartotta a börzeadó-javaslatot letárgyalatni és törvényerőre emelni, akkor kétszeres oka lesz ezt meg nem tenni az őszzel, a mikor a tőzsde állítólagos gyengesége mellett még több érvel lesz képes felhozni a börzopolitika.

De nem is hiszszük el a börzének, hogy a játékkedv nálunk szűnőben volna.

A spekuláció időközönkénti szünetelésének nem a játékkedv csökkenése az oka, hanem az az általános gazdasági helyzetben keresendő. A spekulációhoz pénz, sokszor sok pénz kell, már pedig ezt hiába keresi a börze, mert az nincs. A hivatásos spekuláns persze pénz nélkül is játszhatik, mert igénybe veszi a hitelét. Minél nagyobb hitelt engedélyeznek neki a velejátszók, annál merészebb spekulációba vághat bele.

Persze ha ezután fedezésre kerül a dolog és a differenciák kitesznek 30,000 frtot, a spekuláns nagy büszkén kivágja a 3000 frtot (mint ez a budapesti tőzsdén nem régen történt) és ha azután ki is harangozzák a börzéről, megvigasztalódik vele, hogy szénája már is rendén van, vagy hogy semmi és semmi az mindig csak semmi, kezdheti újból. A laikus játékosnál persze másképp áll a dolog. Itt a pénz beszél. A bizományos megfelelő fedezet mellett eszközöl vásárlásokat a fél részére, ha az árfolyamok esnek, csak újbóli fedezet mellett mentheti meg az egész betétet. Legalább a komittens ezzel vigasztalja, ha sokallani kezdené az örökös fedezést.

Csak hadd tekerjék ki egymásnak a nyakát a spekulánsok, a nagyközönség tartózkodjék az olyan helytől, hol nemcsak pénzétől fosztják ki, de erkölcsi értékét is tönkre teszik. Mert kategorikusan mondhatjuk, hogy a véletlent kivéve nincs eset rá, hogy akár az érték, akár a gabonatőzsdén a laikus számottevő nyereséggel tudna visszavonulni. A véletlen alatt értem, ha oly körülmény áll be, mely a spekuláció körén kívül esik, mint az egy a gabona, mint az érték-

tőzsdén néha-néha be szokott következni.

Valaki bizományosra biztatására bizonyos papírok vásárlásába megy bele, mert a bizományos állítása szerint azok árfolyama emelkedni fog. Ez ugyan a legritkább esetben fog bekövetkezni, mert akkor kitől nyerne a spekuláció. Feltéve mégis, hogy bekövetkezik, a játészó biztos zsákmányává lesz a börzének s nem távozik onnét, míg pénzét és lelkét ott nem hagyta. A legtöbb esetben azonban az szokott történni, hogy a papírok esnek. A fél egy darabig fedez, ha már fedezni nem tud, a bizományos azt mondja, hogy most már »in sich« fog játszani, ami magyarul annyit tesz, hogy az esetleges nyereség a bizományosé, a veszteség azonban a fél nyakába lesz szőva. Szomorú világítást vetett ezekre az üzelmekre a bécsi Reidling-pör. Panaszra pedig a kifosztott igen ritka esetben megy, mivel a legtöbb esetben bizalmi pénzek tömnek meg a spekuláns zsebeit.

Valaki úgy gondolkozik: a gyenge középtermés nálunk, az export államok még rosszabb terméskilátásai, a készletek kimerülése stb. bizonyára a buzaárak tetemes emelkedését fogják eredményezni. Fogja magát és vesz nyolcz és fél forintjával októberi buzát. Az árak emelkedtek, dehogy kell fedezni, gondolja a laikus. A spekuláció azonban hirtelen leszorítja az árakat és a ki veszít, az a börzén kívül álló játékos lesz. Mert a hivatásos játékos, a mit hausseon veszített, baisse-en behozza, de a laikus csak egy irányban játszhatik. Az októberi leszámolásnál a spekulációnak nem egy áldozatát fogjuk

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nürnberg.

Legalább is esik olyan távolra Nürnberg Magyarországtól, mint a margarinos kártofli a fölött káposztától, mégis úgy éreztem, amint közeledtünk a város felé, mintha honi levegő lengene körülöttem, mintha nem is idegen város következne.

A rejtélyes érzés csakhamar megfejtésre talált. Deputáció várt bennünket az indóház-nál s hevesen követelte a Nagyváradiakat.

Bemutakoztunk nekik s ők nyakunkba borulva könnyes szemekkel kérdezték:

— Hogy van Busch Dávid.

Persze! hiszen ő itt született s így nekünk is otthoniasnak tetszett a város.

Kerestük persze szörnyen kerestük a szülő házat, de az a középkori város még nem jutott annyira, hogy meg jegyezte volna. Hanem egyhelyen nagyot nyitott a talpam. Itt valódi Köröskő burkolat volt. Gödrökkel és csucskkal kellően elkészítve.

Azt hiszem közel jártam a valósághoz. Valahol itt kell lenni.

A városban nincs sár, kavicsolva van minden utca s már ez maga széppé teszi a várost.

Hogy mi a különbség Nürnberg és Nagyvárad között azt röviden megmagarázhatom.

Nürnbergben először megcsinálják az utcát, aztán két oldalra végig építik házakkal, nálunk először építik a házakat aztán ha utca kell, kisajátítják. Az első methodus praktikusabb, a másik kedélyesebb.

Merem állítani, hogy nincs a világon több olyan érdekes város, mint Nürnberg »Bajor ország gyöngye«.

A város közepét a vár foglalja el, melynek 10 méter mély és 30 méter széles várka remekül van parkírozva, úgy hogy 3—4 óra alatt körül lehet járni a rengeteg várat, mely ma is úgy néz ki, ahogy 1127-ben építették s Barbarassa által később kibővítették.

Ez a vár, illetve ó város, maga a megtestesült közép kor, melyet mint gyűrűk követ, foglalja körül a legmodernbb új város, a játékaruirol híres új Nürnberg.

Esteledett az idő, mikor sétánkat megkezd-tük. A festői várfalak, a híres kerek vártornyok, ó német stílusú kőházak, hosszú mély árnyékok vetettek egymásra, még komorabb és fantasztikusabbá téve, az anélkül is megkapó képet. Fogékony szem igazán kifárad a folyton változó remek panorámák felfogásában.

A házak erkélyei, a tiszta faragott kőből épült házak sajtóságos csucos stílusukkal, a

Pegníczen át vonuló remek hidak, a vízbe velenzei módra beépített házak a várban, a sötétlő lőrés, a kapukról lenéző rengeteg kétféjű sasok, mind nagy multról, hatalomról beszélnek.

Ha pedig balra néz az ember, vágatató villamos vasutak, biciklisták (20,000 van e városban), modern sugár utak, művészi szökő kutak, gyönyörű gyermek játszótérek váltakozva hirdetik a modern márt.

A vár fal mellett járva, mintha egy semleges ponton állanánk, honnan egy pillantással a hamisítottan multat éppen úgy látjuk, mint a jelent.

Megkapott ugyan az a bájos kép, amit a Rosenau-park nyújtott ezernyi asszony és gyermek mulatóival, kik minden szedőmennyire tulajdonuknak tartják e kis pa adiesmot, hogy férfi nem lábatlankodhatik ilyenkor köztük, de vágytam mi előbb benézni a várba.

Mégis néztük alaposan két nap alatt, ezt az itt maradt közép kort.

Meséket lehetne írni arról, amit itt művészi és polgári kincsben fel halmozva van.

Itt van p. o. a sz. Lőrincz templom.

Soha sem hallottam ugyan, hogy sz. Lőrincz ágostai hitvallása lett volna, de annyi bizonyos, hogy remek temploma most az ágostaiak kezében van és igazán megható, mennyire nem bántja őket a sok Mária szobor és kép, a remek rózsafüzér allegória stb, mi e templomban van.

feljegyezhetni. Mert olyan események, mint a két évvel azelőttiek, melyek halomra döntötték a spekuláció minden tervét és a laikusnak biztosítottak nyereséget, ritkán szoktak bekövetkezni.

Arról történjék tehát gondoskodás, hogy a börze panaszja teljesen indokolt legyen.

A kereskedelmi miniszter utazása.

Rózsahegyről táviratozzák: Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter tegnap reggel fél 10 órakor Pozsony felől kíséretével Zsolnára érkezett. A megye határán a főispán, az alispán és a kerület képviselője fogadták a minisztert. Zsolnán a főszolgabíró és előljáróság élén a főispán üdvözlő beszédet mondott. A miniszter rövid beszéddel felelt, a melyben utazása célját és a felvidék jelentőségét jelezte. Innen a műtrágyagyárba, majd Rajeczfürdőbe hajtatott. A miniszter bejelentette, hogy örömmel jött az ország legnagyobb pamutszövő gyárát megtekinteni, azután Angyal József képviselő hosszabb beszéddel üdvözlötte Rózsahegy város, Liptó-Szt.-Miklós, Német-Lipese, Sziernica, Tepla, Selmec városok, a törvényszék, postahivatal, adóhivatal és a papság nagy küldöttségének élén, figyelembe ajánlva ezen segélyre szorult vidéket. A miniszter biztosította a küldöttséget, hogy tőle telhetőleg e vidék közgazdasági érdekeit elő fogja mozdítani. A szövögyár megtekintése közel három órát vett igénybe. A miniszter úgy itt, mint Zsolnán a látottak felett elismerését fejezte ki. Jóllehet a miniszter előre kikért minden fogadtatást, mindenütt rendkívül lelkesen, a bizalom legszebb jeleivel fogadták. A miniszter vejét és leányát az egész uton valóságos virágzáporral fogadták. Rózsahegyről a miniszter kíséretével Csorbára utazott, hol az éjszakát töltötték.

Agrária.

Az az öröm-mámor, mely az agrárius táborban keletkezett akkor, midőn az Agrária belga részvénytársaság által tervezett tanyás bérleti rendszer terve nyilvánosságra jutott a sajtó útján, — nagyrészt kezd eloszlatni a csalódás érzete lép helyébe.

Az öröm-mámort felváltotta a hideg számítás, megfontolás, mely már azt hangoztatja az Agrária tervére, hogy sok van benne feláldozva a spekulációnak.

Zorád István, a ki a közgazdasági lapokban többször kifejtette már nézetét erre nézve, legutóbbi értekezésében egyenesen elveti az agrária tervét és helyébe állítja az *örökvételi rendszert*, melyet a következő szavakban ad elő:

»Előrebocsájtom azt, hogy idegen tőkére szükség nincsen. Az idegen tőkére számítsunk majd csak akkor, ha az már a miénk is maradhat, egyelőre pedig egyengessük ennek talaját saját erőnkkel, önzetlenségünkkel, hazafias kötelességtudásunkkal és nemzeti jólétünk elősegítésére irányuló áldozatkészségünkkel.

Adjuk el azokat a fekvőseinket erre a célra, a melyek különböző körülményeknél (és nem pusztán a talajviszonyoknál fogva) nekünk eddig 3—3 és fél százaléknál többet tisztán nem jövedelmeztek, ha ezt ezen általam tervezett transzactió által egy 4 százalékos, vagy később talán magasabb tőkekamat-jövedelemmel felcserélhetjük; a mi elvégre is egy biztosabb és magasabb jövedelem az eddig élvezetnél. Vegyük meg e fekvőseket, biztosítva az eladónak a vételért s az ezt megillető kamat-jövedelmet, rendezzük be azokat a tanyaszékhelyi rendszer elvei szerint s adjuk oda öröklatulajdonul annak, a kit vagyunkához juttatni akarunk, fizetve vele évi törlesztési részletként termelvényeiből azt a hányadot, a mely a hosszú lejáratra törlesztendő tőke, kamat és kezelési illetékekből, mint megterhelési összegből előáll. És ezzel már is elértük a közös célt; az eladó megszabadul ugyszólván sok gondot okozó terhéstől és kap helyette egy jobb jövedelmet biztosító kész vagyont; a tanyás dolgozik, vagyonosodik és boldogul — vele együtt mi is — a közvetítő és intéző vállalat pedig *ugyis mint pénzügyi vállalat, ugyis mint mezőgazdaság-kereskedelmi vállalat* biztos alapon kielégítő haszonnal fejlődhetik és mindehöz még idegen tőkére sincs szükségünk. Meg fogunk erősödni a magunk erejéből s lábra fogunk állani a magunk emberiségéből.

A katonatisztek fizetésemelése.

A bécsi lapok elhatározott dolognak tekintik a katonatisztek fizetésemelését. E szerint fizetésemelésben fognak részesülni a katonatisztek ezredestől lefelé s a megfelelő rangosztálybeli katonai lelkészek, hadbírák, orvosok és katonai tisztviselők a következő arányban:

Hadnagy (XI. r.-oszt.)	600 helyett 840 frtot
Főhadnagy (X. »)	720 » 1020 »
II.o.százados (IX. »)	900 » 1200 »
I.o.százados (VIII. »)	1200 » 1500 »
Őrnagy (VII. »)	1680 » 2100 »
Alezredes (VI. »)	2100 » 2600 »
	illetőleg 3000 »

Ezredes (VII. r.-oszt.) 3000 helyett 3600 frtot.

Ez új fizetési rendszer a hadiköltséget 6,143,240 frtnyi csinos összeggel fogja emelni.

Nagy-Zsám község jegyzőkönyvi nyelve.

Ismeretes Temes megye közgyűlésének folyó hó 19-én Vargics Imre kormánypárti képviselő indítványára hozott határozata, melynek alapján Nagy-Zsám község képviselőtestületének a jegyzőkönyvi nyelv megváltoztatása tárgyában hozott s a megyei közgyűléshez helybenhagyás végett beterjesztett határozata megsemmisített. Miként a szombati *Tribuna s Ung. Weissk. Tagblatt* írják, az ügy azáltal még nem nyert befejezést. Fehértemplomi német testvéreink ugyanis lapjukban nyílt levelet tettek közé Vargics Imre képviselőhöz intézve; melyben sürgős feleletet kérnek a következő kérdésekre:

1. Hatályban van-e még az 1868. évi XLIV. t.-cz. 20-ik §-a?

2. Ha nem: mikor módosított vagy töröltetett el?

3. Ha pedig hatályban van, ki áll törvényes alapon: az e, ki a törvény tiszteletben tartását követeli; vagy pedig az, ki annak alkalmazását tagadja?

4. Midőn egy testület megfontolva nyúl az ő Felsége által szentesített törvényekhez, — a bíróság mit köteles megtenni: a törvény védelmezését, vagy pedig annak megsértését?

Eddig a nyílt levél. A kérdés érdeméhez egyelőre nem szólunk, várván Vargics választát s csak azt ajánljuk figyelmébe német és román testvéreinknek, hogy jövőre törvényeink helyes idézésében nagyobb hűséget tanúsítsanak, mert a fenti nyílt levélben idézett 1868. évi XLIV. (a polgári törvénykezési rendtartásról szóló) t.-cz.-nek a községi jegyzőkönyvek nyelvezetéhez semmi köze sincs; annál kevésbé pedig e t.-cz. 20. §-ának, mely ekképen szól: »Az igazságügyi miniszteriumnak tartatik fenn, olyan nagyobb és népesebb mezővárosokat, melyek rendezett tanácsossal bírnak, saját kérelmekre s az illető törvényhatóság meghallgatásával a 18. és 19. §§-ban körülírt birtok és telekkönyvi hatósággal felruházni.

Kereskedelmi mérlegünk.

Ausztria-Magyarország kereskedelmi mérlege jun. hónapban is, igen lényegesen, 194 millió frttal javult. A behozatal ugyanis június hónapban 627 millió forintnyi értéket képviselt, azaz kevesebb 107 millióval a múlt évi június havával szemben; a kivitel 734 millió forintot tett ki, 87 millióval többet mint a múlt év június havában. Eszerint a kereskedelmi mérleg 107 millió aktívumot tüntet föl a múlt évi 87 millió passzívummal szemben. Januártól júniusig a behozatal 3996 millió forint volt (—362 millió), a kivitel 4304 millió (+621 millió). A kereskedelmi mérleg tehát 138 millió többletet tüntet föl a múlt évi 675 millió hiánnyal szemben, vagyis az év első felében kereskedelmi mérlegünk 813 millió forinttal javult.

Lutheránusok konventje.

Budapest, július 28.

A pestmegyei ág. hitv. ev. egyházmegye ma tartotta meg évi rendes közgyűlését a Deák-téri ev. gimnázium dísztermében, báró Podmaniczky Géza valóságos belső titkos tanácsos, felügyelő és Török József főesperes, czeplédi lelkész együttes elnöklése alatt.

Az igaz, hogy belépti jegyet szednek mindenkitől.

E templomban van a leghiresebb szentség-ház, mely ép úgy, mint a templom tiszta gótstílusú 25 m. magas torony, Ádam Krafft műve.

A templom maga három hajós, 92 méter hosszú és 30 m. széles. Üvegfestésű ablakai a XIV és XV-ik századból való, s ma is ragyogó tiszta színben pompáznak. Páratlan a fő ajtó feletti Rózsa ablak, melynek átmérője 9 méter, a késői gótstílus bámulatos pompájával díszítve.

A városban, magán házakon, templomok falán számtalan Madonna szobor és csoportozat. Mind műkincs. Az o'ajfák hegye címűért milliónál többet ígért már az angol muzeum.

A várban van elhelyezve a német muzeum. Pár óra kell hozzá, hogy csak kersztül sétáljon az ember a termeken.

Amint a Pegnicz folyó egyik oldalát a Lőrincz templom, úgy uralja a másik oldalt a sz. Szebald dóm. E templomban nyugszik sz. Szebald teste remek művi koporsóban, melynek értéke kiszámíthatatlan. Az arany és ezüsttel díszített szarkofág 1397-ben készült és alapzatával, melyen a szentnek élete relifekben van bemutattva 6000 kilogrammot nyom.

Ujabb szobrai is művész munkák, s ugyan-csak van mivel büszkélkedni a Nürnbergieknek.

A várról külön kell írni, hisz az maga egy történelmet képvisel.

Késő este tértünk vissza a két emeletes, pompás legény egyleti házba. Pezsgő élet uralkodott az egyleti kert helyiség minden zegzugában. Vacsorára gyűlt egybe az egylet s ugyancsak izdadt »Fricz« ur az egylet legapróbb kellere, hogy mindenkit kielégítsen.

Persze, valami paprikást kértünk.

— Hja! az nincs.

— Nincs? hát csináljatok.

— De paprika sincs.

— Kapni sem lehet?

— Ó! igen a patikában

Csakugyan itt árulják, még pedig spanise pfeffer czimen.

Délre került aztán spánise pfeffer, melyben igen hamar fel lehetett ismerni a magyar paprikát, mely spanyol keresztségben is mérges a németnek.

Vacsora alatt az egyleti dalárda itt is koncerttel lepte meg vendégeit.

Az első nap fáradalmi után tiszta egészséges szobákban helyeztek el bennünket éjszákára s a távol idegenben ismét jól esett érezni, hogy a legény egyleti ház mindenütt egy darab otthon, tele jó barátokkal és szíves szeretettel.

Pálffy.

A főesperes imája után, a melyben az Isten áldását kérte a tanácskozássra, a királyra, hazára és az egyházra, megnyitotta az elnöklő egyházmegyei felügyelő a közgyűlést és megemlékezett a lefolyt évben történt szomorú eseményről, királynénk váratlan haláláról, a közgyűlés elhunyt nagyasszonyunk emlékeztétét jegyzőkönyvében örökíti meg. Ezután Török főesperes előterjesztette évi jelentését, a melyben az elmúlt közigazgatási év minden fontosabb, az egyházat érdeklő eseményéről kimerítően beszámolt. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és egész terjedelmében a jegyzőkönyvben fogja iktatni. Erre bemutatták az egyházmegye területén levő politikai községeknek anyaegyházakhoz, illetve missió-körökhöz való beosztásáról szóló kerületi tervezetet. A közgyűlés ezt némiképp dosítással helyben hagyta. A lelkész választásról szóló szabályzatot is csekély módosításokkal elfogadták.

Tárgyalás alá került a rákospalotai tanítói választások ügye. A közgyűlés Zábony G. tanítónak megválasztását törvényesnek jelentette ki és jóváhagyta, Halász és Hoffman jelöltek között pedig új választást rendelt el.

Melczér Gyula dr. alesperes ácsai pap az egyházmegyei tanügy állásáról referált, a mely az előadó szerint igen kedvezőnek mondható. A tanítói kar példás buzgalma elismerésre méltó. Erre megválasztották az egyházmegyei törvényszék tagjait és a kerületi közgyűlésre küldendő követeket.

Ugyanezen egyházmegye gyámintézete is tartotta ma rendes évi közgyűlését Jezsovic Pál czinkotai lelkész elnöksége alatt. Jezsovic elnök felolvasta évi jelentését, a melyben részvételjes szavakban emlékezik meg a bánya-kerületi gyámintézet érdemes világi elnökéről, Radvánszky János báróról. A közgyűlés a buzgó és áldozatkész protestáns főúrnak emlékeztétét jegyzőkönyvében örökíti meg. Az elnök évi jelentésében konstataulta, hogy a gyámintézeti gyűlések eredménye az elmúlt évben tetemesen lepadt. Az elnök által proponált segélyelosztási tervezetet egyhangulag elfogadták. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Rendőri hírek.

Tudják-e hol van az emberpiacz?

Ne gondoljanak Afrikára, mert az nem ott van. És nem is Brisanében vagy Koppenhágában, hanem Nagyváradon és ott is nem Csillagvároson, hanem Olasziban van. Fekvése az északi szélesség Nagyhid foka és a keleti hosszúság Szeminárium foka közti kis terület. Mäskülönben üzletek és sétaterek környezik, míg maga a térség napszámokkal népesül be, a kiket különféle dolgok végzésére itt szemelnek és fogadnak fel.

Történt pedig, Burgondovics Miklós, ki foglalkozására nézve kézmunkával foglalkozó napdijs, az egyik árnyas fa alá ledült. Gondolkozott a nagy kínálat és kevés keresletről és keserves szitokra fakadt a nehéz életviszonyok miatt. Egyszerre csak, mint a kút a hajókötél hajóról a tengerbe üt és szó nélkül beleful, Burgondovics is rugott egyet és még le se zárva pilláit itt hagyta e keserves életet.

Egy rendőr látta mindezt, de gondolván, hogy nem művel semmi közcsend elleni kihágást, hagyta pihenni.

Egy óra múlva látta meg egy katonatiszt az élettelen alakot és hívta elő a fejét csóváló rendőrt, ki aztán egy óra hosszáig próbálta még éleszeni, mire eszébe jutott eltakarításáról gondoskodni.

És én mint hallom, többen kifogást tettek e miatt.

Hát ha úgy jártak volna mint én, mit csinálnának.

Egy saját külön tudósítóm érkezett meg Hágából és tiszteletére elmentem vele az új Demetrevits kioszkba.

— Hát hogy áll a keleti kérdés?
— Kezd bonyolódni kifele. Milán...
— Azt tudom, merénylet volt ellene...
— Dehogy! Buziáson volt és leült kártyázni Rotschilddal; Milán vesztett és Rotschild nyert. Mit gondol mi következik ebből?
— Hát... hát Milán nem fizetett.
— Ugy van, hanem hozomozott.
— És mit?
— Addig-addig, míg Szerbiát hozta és csak-ugyan Rotschild megnyerte.
— Hát most ő lesz a dinasztia?
— Nem. Átengedi Szerbiát Dreyfusnak, avval a kikötéssel, hogy Eötvös legyen a hadügyminiszter.
— Mért nem igazságügy?
— Valószínűleg, hogy Piqaurtnak szánt diszkard Eötvösnek jusszon; már pedig ez csak hadügyi embernek kell.
— Hát az Egyetértéssel mi lesz?
— Szerbia hivatalos közlönye.
— És így Sándor után I. Alfréd jön.
— Ühüm.

Egyszerre csak égszakadás, földindulás, oldalba hütés, levegőbe kapás, ordítás, marsch kiáltás és mintegy negyedórai ily zavar után egy árnyas helyen ébredtem fel. Az északi szélesség Kossuth-utcai foka és a nyugati hosszúság Zöldfa-utczából Kossuth-utczára nyíló sikátor szeglet foka közt voltam.

Az órák elröppenése után világosságra vezettek, illetőleg egy biztos elé.

— Önök radikálisok?
— Nem, mi Perényi pártiak vagyunk!
— Dehát a tegnapi lázító beszédjük?
— Bocsánat mi nem lázítottunk!
— Nem-e? Hisz egy óra múlva mikor bekötéztük magukat, a szerbiánok küldöttsége járt nállunk és kijelentette, hogy ezután sem káposztát, sem tökört, sem uborkát nem árulnak, hanem sietnek hazájukba a trón védelmére.
— I. Alfréd ellen?

— Természetes. De maguk tönkre akarták tenni a várad piacot. Most az uborkaszazon és ha nincsennek szerbek, hol terem az uborka?

— A Körözsben biztos ur. Belefut egy gyerek és másnap meglehet czáfolni, hogy nem úgy hívják mint tegnap.

A biztos végre kieresztett. Örömtől duzzogó és mosolygó areczka lépek a szabadba. A nyakamon egy kéz telepszik le.

— Alló vissza. Hol a hivatalos komolyság?...
Most látom, ha az ember csinál, megcsinálhat akármit és látja, hogy rendőr jön, a ki talán megszólítja, esetleg bekíséri, vágja magát Vuncsiszerűleg a földhöz és legyen holt; tudom nem lesz semmi baja, föltéve, ha egy katonatiszt nem akad rá. Ezt pedig kilehet kerülni, mert mátol fogva ad rá külön órákat.

Puby.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 1. A pénzügyi szakkbizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* A Vidéki Hirlapírók Szövetsége Segesvárott. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége az alábbi levélben tudatja képviseltetését a nemzeti ünnepen:

Nagyságos Bartók Lajos urnak

Budapesten.

Folyó hó 15-én kelt nagybecsű meghívására van szerencsénk közölni, hogy halhatatlan emlékü költőnk, Petőfi Sándor halálának 50-ik évfordulója alkalmából e hó 30-án Segesvárt tartandó emlékünnepen a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége képviseletében Szávay Gyula, a Győri Hirlap szerkesztője, szövetségi alelnök, Lenkei Lajos, a Pécsi Napló szerkesztője, Brajjer Lajos dr., a

Torontál szerkesztője igazgatósági tagok és Sas Ede, a Nagyvárad szerkesztője fognak megjelenni.

Kiváló tisztelettel:

Szegeden, 1899. július hó 25-én.

Palócz László,
titkár.

Tömörkény István,
h. elnök.

* Levéltári kutatás. Dr. Karácsonyi János, várad-püspöki-i plebános, a m. t. Akadémia és a Szt.-István-Társulat irodalmi osztályának tagja, ismert nevű történetíró a mult napokban a pannonthalmi és szombathelyi levéltárakban buvárkodott. A Szt.-István-Társulat megbízásából adatokat gyűjt a hitujitáskori okirattárhoz, melyet az említett társulat fog kiadni.

* Uj gyalogezredek. Bécsi katonai körökben rebesgetik, hogy a hadügyminiszteriumnak terve, hogy husz uj gyalogezred állíttassék föl. E tervet azzal a nagyszabásu fejlesztéssel okolják meg, melyet az európai nagy hatalmak hadügyeik terén a legutóbbi időkben elkövettek.

* Városi közügyek. Érdekes ülése lesz kedden, augusztus 1-én délután Nagyvárad város pénzügyi szakkbizottságának. Három tárgyat adott ki megvitatás és véleményezés végett a szakkbizottságnak a tanács. Ezek között az egyik dr. Dési Géza törvényhatósági tag azon indítványa, hogy a nagyvárad lóartó gazdák ne fizessenek minden egyes lovuk után 6 koronát köveztvám megváltása czimén, mivel ut-adót ugys minden nagyvárad lakosnak kell fizetni. — A második tárgy a Kereskedelmi Csarnok kérvénye, a melyben az általa tett nagy áldozatokkal fenntartott kereskedelmi felsőbb iskola segélyezésére a jövő tanévre 1500 frtot kér a várostól. — Végre a felett fog véleményt mondani a szakkbizottság, hogy körülbelül milyen összegbe kerül a Városliget rendezéséről készített tervezet keresztülvitele.

* Berendelés a Curiához. A m. kir. igazságügyminiszter Fráter Imre nagyvárad kir. táblabíró a m. kir. Curiához kíségető bíróul rendelte be.

* Nagyvárad küldöttek a Petőfi ünnepélyen. A Petőfi Sándor szobránál vasárnap délelőtt lefolyó országos emlékünnepen Nagyvárad város és a biharmegyei honvéd-egylet is képviselteti magát egy-egy taggal és pedig Szűts István városi főlevéltáros és Serényi Gusztáv által, kiknek mindegyike részt vett fél századdal előbb a segesvári véres ütközetben. A küldöttség ma indult utnak a hajnali kolozsvári vonattal s magával viszi azt a hatalmas két koszorut is, melyet a költő szobrának talapzatára helyez. A honvéd-egylet koszoruja fél méter átmérőjű gyönyörű babérszörű széles nemzeti szín szalagján ezzel a felirattal: »A Nagyvárad városi és biharmegyei 1848/49. honvéd-egylet nevében. — A magyar Tyrtaeusnak.« A város koszoruja cserfa levelekből van készítve hatalmas arányokban s ezt a feliratot viseli: »Nagyvárad város közönsége. — A nemzet nagy halottjának.«

* Az újvárosi postahivatal elhelyezése.

A nagyvárad kereskedők tudvalevőleg mozgalmat indítottak, hogy az újvárosi postahivatal Nagy-Teleki-utczáról alkalmasabb, a kereskedelmi központhoz közelebb eső épületben helyeztessék el. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara előterjesztést tett e tárgyban a kereskedelmi miniszterhez s javasolta, hogy legalább ideiglenesen a Nagypiaczon ujonnan

épült Ullmann és Rendes házba helyezték el a postahivatalt. A miniszter hajlandónak nyilatkozott, hogy ideiglenesen az említett épületbe helyezze át az úvjárosi postahivatalt, de a tulajdonosok által kért évi 1900 frt bért magasnak tartja s csak az esetben veszi igénybe a felajánlott helyiségeket, ha évi 1700 frt bérért átbocsátják a tulajdonosok. Mint értesülünk, **Rendes Vilmos** és társa már beadták újabb ajánlatukat, a mely szerint évi 1700 frt bérért is hajlandók a postahivatalnak szükséges helyiségeket bérbe adni. Így nemsokára az *úvjárosi* postahivatal átköltözik a Nagypiacz keleti részére.

* **Anna bál** lesz ma este a Félix-fürdőben. **Kernács János** a törzsvendégek számára rendezi, — de menni fognak oda a városból is, mert jó kedélyű vendégei vannak a Félix-fürdőnek és jó kedélyű vendégek készülnek oda Nagyváradról is. Az utolsó vonat 9 óra 53 perczkor indul ugyan, de ha városi közönség úgy akarja, — külön vonat fog jönni a városba 11 órakor.

* **Honvédségi kinevezés.** A m. kir. honvédelmi miniszter **Beöthy Lajos** volt egyévi önkéntest f. évi augusztus hó 1-ével tartalékos hadapród tiszthelyettségébe kinevezte a nagyvárad 4. honv. gy. ezred állományában.

* **Távozó posta-számtanácsos.** A kereskedelmi miniszter **Zborek Iván** számtanácsost, a nagyvárad posta-távirda igazgatóság számvevőségének főnökét, hason minőségben a budapesti központi posta-távirda számvevőséghez helyezte át. Helyette **Hendel Ottó** pécsi posta-távirda-igazgatósági számvizsgáló nevezetett ki a nagyvárad posta-távirdaigazgatóság számvevőségének főnökévé.

* **A kamarai illetékek behajtása.** Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel közhírré tették, hogy mindazon adózók ellen, kik úgy a folyó évről, valamint a multról iparkamarai illetékkel hátralékban vannak és ezen tartozásukat 8 nap alatt a városi adópénztárnál be nem fizetik, a II-od fokú végrehajtás illetve zálogolás kivétel nélkül foganatosíttatni fog. Felhívatnak ennél fogva az érdekeltek, miszerint ebbeli tartozásuk kiegyenlítését késedelem nélkül eszközöljék. *Városi adóhivatal.*

* **Vizbefutó arató munkás.** Szakadát községében **Brágye László** loroponori fiatal munkás több társával aratott a Mezey birtokán. A déli pihenő alatt a míg a többi munkások az árnyékba huzódtak, Brágye fürödni indult a megáradt Körözsbe s daczára a figyelmeztetésnek, belevetette magát a zavaros vízbe. Uszni tudott ugyan, de a vizsodra elkapta s belefut az árba. A többi munkások, mivel nem tudtak uszni, a partról tétlenül nézték a szegény ifjú halálvergődését.

* **A Vilmos huszárok nagygyakorlata.** A jövő hónapban a 7. Vilmos huszárezred nagy gyakorlatokat tart Nagyvárad környékén. A gyakorlatokra ideérkezik **Kirschner kapitány** vezénylete alatt az ezrednek Debreczenben állomásozó 6. százada. Julius 30-án Debreczenből Pocsajba vonulnak s 31-én érkeznek Nagyváradra. Később az egész ezred Arad vidékére megy gyakorlatokra.

* **Jancsi-bankó a színház építésénél.** A Jancsi bankókat ösméri a közönség. Arra jó, hogy a munkások keserves keresetével egy-egy korcsmáros, boltos a zsebét megtömje, s a munkás arra szoríttassék, hogy munkája bérével szabadon ne rendelkezhesen. A színház építése mindenesetre szociális szempontból is fontos, mert két évig egész sereg munkásnak biztosít állandó keresetet, azonban elenyészik ez az előny, ha az építés közvetlen szomszédságában alkalmat és módot nyújtanak arra, hogy a munkások bármely pillanatban szeszes italhoz jussanak, még pedig Jancsi bankók ut-

ján. Mire aztán a szombati fizetés elérkezik, alig kap valamit a szegény munkás, mert keresetének nagy része a kantinos zsebébe vándorol. A családja pedig nyomorog otthon azzal a pár krajczárral, ami el nem uszott a Jancsi-bankók révén. Azt hisszük, hogy a színház-bankók révén. Azt hisszük, hogy a színház-bankók építés vállalkozóinak nincs tudomásuk arról, hogy a munkások között a csoport-vezetők osztják ki a Jancsi bankókat, amelyek ellenében a nagy lepedő nagyságu felirattal ellátott

Színházépítési

K A N T I N

szolgáltatja ki a különféle italokat és árukat. — A Jancsi-bankókat a miniszter körrendelet útján szigorúan tiltja, tehát a rendőrségnek kötelessége azokat üldözni s az általa elkövetett visszaélést megátolni és megtorolni, legyen az illető kantinos szegény ember, vagy gazdag tekintélyes polgár. Elvárjuk úgy a vállalkozóktól, mint különösen a rendőrségtől, hogy a Jancsi-bankókkal való manipulációt azonnal beszüntetik. Az ügyet figyelemmel kísérjük.

* **Kossuth-utczából nem lesz Ferencz József-utca.** *Török-Bálint* község előjárósága a napokban levelet kapott a legfelsőbb királyi kabinetirodától. A levél száraz hangon volt tartva és az volt a tartalma, hogy a *Kossuth-utca* nevének: *Ferencz József-utczára* való átváltoztatása a legfelsőbb helyen nem engedélyeztetett.

* **Az udvariasság netovábbja.** Nagyvárad városa most, a téli színház építése alkalmából színházi szabályrendeletet készít s tájékozással, mint az ilyen dolgoknál általában szokásos, felkérte a téli színházzal bíró nagyobb városokat hasonló szabályrendeletük megküldésére. Már több város eleget tett a kérelemnek, Szeged városa pedig azon rövid választ küldte, hogy van ugyan ilyen szabályrendelete, azonban csak egy példányban s erre szükségük van. Nagyvárad városa hasonló esetben udvariasabban jár el a testvér-törvényhatóságokkal. Ha olyan szabályrendeletet kérnek, mely csak egy példányban van meg, egyszerűen lemásoltatja s megküldi.

* **Kifogott holttest.** Julius 25-én reggel **Szücs Imre mezőkeresztési** születésű, 34 éves hajóslegény a «Zrínyi Miklós» személyszállító hajóról a napellenző ponyva kifeszítésekor elvesztette az egyensúlyt és a vízbe zuhant, a hol nyomtalanul eltűnt a habok között. A szerencsétlen ember holttestét ma reggel a Boráros-tér közelében felvetette a víz. Az elevátor előtt horgonyzó hajók matrózai utána eveztek és a partra vitték. A holttestet beszállították a rákoskeresztúri új temető halottas házába.

* **Magyar gyártmány.** A mikor az erzsébetvárosi templom építőbizottsága arról tanácskozott, hogy az orgona és orgonaház építésével magyar ember vagy külföldi cég bizassék-e meg, a bizottság többsége — daczára annak, hogy Tóthfalussy plebános a Rieger testvérek mellett kardoskodott, — magyar embert: **Országh Sándort** ajánlotta az orgona készítésével való megbízásra. A tanács a Rieger-testvérek mellett foglalt állást, míg a közgyűlés ismét visszapártolt Országh Sándorhoz. A közgyűlés határozata ellen Tóthfalussy plebános felebbezésrel élt, de a belügyminiszter a felebbezés elutasításával a közgyűlés határozatát hagyta jóvá.

* **Csaba a szocializmus ellen.** Hogy a magyarországi parasztozalmak, melyek fölkelésével a nemzetközi agitátorok oly nagyra voltak, mennyire távolállanak a szocializmus alapeszméitől, sőt mennyire homlokegyenes ellenkeznek azokkal, semmi sem bizonyítja jobban, mint azoknak az eszközöknek a természet, melylyel a mi parasztjaink mozgalmát némely község, — köztük Csaba is — lecsendesítette. A magántulajdon eltörlésének apostolai által félrevezetett nép tudniillik annyira nem-szocialista, hogy nálunk valamennyi zendülő mind földet kért, a legtönb nem is tulajdonul, hanem legalább bérletbe. Csaba nagyközség úgy segített a saját proletárjai baján, hogy megvette a batáros Trauttmansdorff-féle 11.700 holdas nagybirtokot és annak egy nagy részét parcelláknak kiosztotta. A birtokososztály — mint levelezőnk írja — természet-

tesen nem jó szemmel nézte ezt a vállalkozást, először is félték, hogy ha a napszámos földhöz jut, akkor felszökik a munkabér, másodsor meg attól is tartottak, hogy a község beleveszt a parcellázásba. Az utóbbi aggodalom azonban fölöslegesnek bizonyult. A birtokfelosztást pár nap előtt fejezték be és pedig nyereséggel. Jutott a nagybirtokból a szomszéd *Csorvás, Bánfalva, Nagy-Szénás* községek lakosainak is, egy további birtoktetre pedig Orosháza és egy odaváló pénzintézet alkuszik.

* **A nagyipartelemek összeírása.** A kereskedelmi miniszter nagyobb akciót akar indítani a nagy- és gyár-ipar fejlesztésére. E célból sürgősen összeírta azokat az ipartelemeket, amelyek elemi erővel hajtott gépekkel, vagy legalább 20 munkással dolgoznak. Ilyen statisztikai adatok összeállítására Nagyvárad városát és a kereskedelmi és iparkamarát szintén felkérte a kereskedelmi miniszter.

* **Viseljük-e nyáron keményített inget?** Egy német tudós kiderítette, hogy a keményítő erősen akadályozza a melegség kipárolgását s hogy mentül nagyobb a levegő hőmérséklete, annál kevésbbé bocsátja ki a test hőmérsékletét. E szerint tehát az ing keményítése nagyon árt az egészségnak. Télen, mikor mindent elkövetünk, hogy a meleget megkössük, a levegő hőmérséklete következtében a keményítő csak igen kevésbé óvhat meg bennünket a hideg ellen, míg nyáron, mikor testünket lehetőleg lehűtői iparkodunk, a keményített ing nem bocsátja ki testünkől a meleget. — Az igaz ugyan, hogy a hőmérséklet emelkedésével az izzadság föloldja a keményítőt, de a keményítő még föloldott állapotban is igen kellemetlenül hat a fehérműre, mert ilyen állapotban is eldugaszolja a vászon likacsait s megakadályozza, hogy testünkhöz friss levegő férközzék, már pedig tudvalevő, hogy éppen a friss levegő hat a testre üdítően. A keményített ing viselése tehát semmikép sem ajánlatos.

* **Négy deczi.** A tisztelt olvasó ur és a tisztelt olvasónő ó nagysága sok négy deczi sört fog meginni ezután öt deczi helyett. — Eddig se igen kapott ugyan többet a korsóba, mert sok hab, kevés sör, ez a jelszó, ezután azonban már nem csak a csapos csalja meg a vendéget, hanem a pohár is. A miniszter ugyanis megengedte, hogy négy deczis poharakban is árujanak sört a vendéglősök. A pohár éppen akkora lesz, mint az ötdeczis korsó, a formája is ugyanaz lesz, azonban roppant vastag üvegből lesz neki a talpa. A főváros városi igazgatója azok közé tartozik, akik átlátnak a szítán s óva intette a tanácsot, hogy ne engedje meg az ilyen poharak használatát. Ezekbe tudniillik csak annyi sört adnak, mint a mennyi a három deczis pohárba fér, — a többi a hab — az ára meg mégis annyi lesz, amennyi a korsóé. A tanács azonban azt mondja, hogy mindenkinek van szame. Nézze meg, hogy mi van a pohárba írva, négy-e vagy 5.

A megtagadott kölcsön.

Sok vesződsége támadt **Szalay Lajos** szolnok-dobokamegyei, bái földbirtokonak abból, hogy 53.000 forint jelzálogkölcsönért a Belvárosi Takarékpénztárhoz fordult. A pénzt nem kapta meg, s mert ekkor azt írta az intézetnek, hogy csak kicsalta tőle az ingatlan megbecslésére előlegül adott 100 frtját, a bank zsarolás czimen feljelentette. Szalay levelében a Kuria csak becsületsértést látott s így ezen a czimen vonta ma felelősségre **Baumann** büntető kir. albiró az erdélyi földesurat, a ki zsinóros magyar ruhájában, rokonszenvesen, büszke és szókimondó természetével igaz típusa a magyar uriembernek. Nem szépitette a birtóság előtt sem a dolgot, mert — ugymond — Szalayt nagyon elkeserítette a takarékpénztár eljárása.

— Megírtam bizony, hogy becsaptak, mert százforintomat vették el egy vizitért.

— Tessék elmondani, mint történt a dolog? kérdezte Baumann bíró.

— Hát úgy volt kérem szívesen, — kezdte Szalay Lajos jóízű magyarsággal, — hogy akkor megszavazott volt már nekem 170.000 forintot érő földcskémre 53 egy fél ezer forintot. Ezt a pénzt drágállottam, mire egy ismerősöm elvitt a belvárosi-hoz. Itt valami Fischer urnak felmutattam a hiteles írásokat, hadd lássa, hogy nem tréfa a dolog. Aztán megkérdeztem, számíthatók-e a kölcsönre.

— Biztosan! felelte Fischer ur.

— De ne tréfáljon, meg ne is biztasson az az ur, — mondtam neki.

— Egészen biztos! nyugtatott meg s aztán 100 frtot kért tőlem a becsülés költségeire — a mint mondotta csak úgy »pro forma.« Én odaadtam a pénzt, s hazautaztam s pár nap múlva jött a becslő. De a jó ur csak szétnézett, aztán sarkon fordult s elhagyott, mondván: »Nem becsülhetem meg a birtokot, — tagosítás alatt van. Erre persze a pénzt se kaptam meg és . . . irtam az uraknak!

Baumann bíró: Irt, a mit nem lett volna szabad.

— Nem-e? — kérdi Szalay csodálkozva.

— Nem bizony s most megkérdelem, hajlandó-e a sértésért bocsánatot kérni?

— Hát könyörgöm, nagyon fogas kérdés ez.

— Már hogy lenne az, mikor ön csalónak mondta az intézetet?

— Bocsánat, de ők ugyan mit tettek én velem? Zsaroló egy Szalay? Hát volt már zsaroló a Szalayak közt?

A bíró kérlelni kezdte a derék magyar urat, hogy tán mégis jobb lesz, ha bocsánatot kér. Mert annyi bizonyos, hogy sértenie nem lett volna szabad. Ment volna pörre a 100 frtért. De Szalay soká nem akart hallani se a bocsánatkéréséről.

— Különben megtehetem, de — tette hozzá — ha a bank evvel tisztába jön . . . én ur maradok!

Az önértékes kijelentésre a Belvárosi takarékpénztár ügyvédjének helyettese azzal felelt, hogy Szalay e szavaival csak még nagyobbá tévén a sértést, elégtételt ebben a formában nem fogadhat el.

— Akkor csak tessenek megbüntetni! — fejezte be a vitát Szalay.

A panaszos ügyvéd ezután arra kívánt súlyt helyezni, hogy itt Budapesten nem tudhatta az intézet, hogy akkor tagosítás alatt volt a birtok.

— De nagyon is tudta — szól Szalay — mert egy, hogy mondtam, meg a telekkönyvet is átadtam.

Panaszos: A telekkönyvből nem látni azt.

— De biz látni, a mint minden jogász tudja . . .

— Bíró: És mondta is Szalay ur?

— Mondtam.

— Ezt igen fontosnak tartom az ítélethozásnál s így el kell halasztanom a tárgyalást, hogy kihallgassam dr. Székely Ferenc vezérigazgatót.

— Essünk tul a dolgon ma, akár inde, akár unde.

— De ez igen fontos.

— Hát ha olyan fontos, itt az intézet levele, a miből világos, hogy átvették a telekkönyvet.

— Helyes! — szól a bíró s most újra megpróbálta a feleket kibékíteni, de a meg egyezés csak nem jött létre.

— Kiállok a büntetést, — úgy se szárad rajtam a piszok! — volt a Szalay utolsó szava.

A panaszos ügyvédje erre a vádlott szigorú megbüntetését kérte, emez pedig figyelembe venni kérte, hogy a banknak tudnia kellett a birtok tagosítás alatt létéről.

Baumann bíró ezután meghozta az ítéletet is, tekintettel a nyomatékos enyhítő körülményekre, Szalayt harmincz forint pénzbüntetésre ítélte.

— Megnyugszom! — mondta a vádlott — ugyanis tudom, nem rajtam marad a szenny.

— Itt a kezem — fejezte be a bíró az érdekes tárgyalást — én Szalay urat tisztességes embernek tartom!

Az ítéletet a takarékpénztár jogi képviselője is megnyugvással fogadta.

Igazságszolgáltatás.

A czirkusz hősei. Az ujbpesti czirkusz kevésbbé tartozik azok közé a műintézetek közé, a melyeknek tagjai magas művészeti színvonalon állanak és így teljesen érthető *Fiala János, Valkos János, Fülöp István, Mohai József, Rosenfeld István és Frontvai Paulusz* István többszörösen büntetett csirkefogóknak a méltó felháborodása, a mikor a kigyókisasszony illetlen mozdulatok kíséretében játszotta el kigyó alakításait. Ki piszszogták s illetlen viselkedésére még illetlenebb szavakkal feleltek, úgy hogy a czirkusz igazgató kénytelen volt a hallgatóságot a esendre és rendre figyelmeztetni. Az előkelő hallgatóság azonban mód nélkül felettes bíráló-testületnek érezvén magát, a czirkusz érdemes igazgatóját is guayolni kezdte. Erre ez rendőrt hivatott és be akarta kísértetni a társaságot.

— Szurjon ide, mondotta az egyik csirkefogó a rendőrnök mellére mutattva, aki látván a harcias hangulatot és a díszes csapatot, ijedten ellillant a czirkusz tájáról.

Később aztán megpillantotta a czirkusz táján, az erőművész házikója mellett a társaságot, a mint egyik is, másik is osztogatta egymásnak a pofonokat. Közéjük ment, de ekkor látta, hogy a verekedés színelges volt és csupán az ő közbecsalására volt kieszelve. A banda rája rohant és úgy összeszurkálta és botokkal úgy elverte, hogy három hónapig feküdt sebeiében.

A pestvidéki törvényszék hatóság elleni erőszak és súlyos testisértés miatt vont a czirkusz hőseit felelősségre és Fiala Jánost 2 évi, Valkos (Törpe) Jánost 1 évi és 8 havi, Fülöp (Bankó) Istvánt 1 évi és 8 havi, Mohai Józsefet 6 havi fogházra, Rosenfeld Istvánt 1 évi és 3 havi börtönre.

A kir. tábla Mohait felmentette a vád alól, a többi vádlottra nézve helybenhagyta a büntetést.

A kir. Kuria mai ülésében Szeghő Ignác bíró referálása folytán Mohait egy évi börtönre ítélte és Frontvai István büntetését két évi börtönre emelte fel. Egyebekben pedig helybenhagyta az ítéletet.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: Nagy Ferencz.

2360 Szala Mihály s. t. testi sértés, — részben megváltoztatva.

2375 Ifj. Kovács József s. t. lopás, — helyben hagyva.

2514 Rusz Péterné uzsora, — helyben hagyva.

2533 Ifj. Bak Imre s. t. testi sértés, — részben megváltoztatva.

2947 Bugy Pável lopás, — részben megváltoztatva.

3014 Nagy József lopás, — helyben hagyva.

3109 Dunak Lajos szándékos emberölés, — feloldva.

2522 Iszpász Mikuláj s. t. szándékos emberölés, — feloldva.

2524 Cs. Kovács Károly testi sértés, — helyben hagyva.

2552 Gyulai Károly közcsend elleni kihágás, — helyben hagyva.

2915 Deák Eszter becsületsértés stb. — részben megváltoztatva, részben megsemmisítve.

TANUGY.

A nagyvárad szakirányu ipariskola „Értesítő”-jét az 1898—99. tanévről vettük s igen érdekes és az igazgató nagy ügyszereitől tanuskodó tartalmát a következőkben ismertetjük:

Az elején az *ügykezelést és rendtartást* közli. Kimerítő, pontos anyag arra, hogy az alkalmazott tanerők tökéletesen tájékozva legyenek az iskolai adminisztratív teendőiről.

A *beiratások és az iskolalátogatásról* szóló passzusában különösen kiemelendő, hogy a beiratások és az iskolalátogatások körül elért kedvező eredmények miatt az igazgató az egész tanév folyamán *alig néhány esetben* volt kénytelen egyes mestereket a kapitányi hivatalhoz büntetés végett bejelenteni.

Az ipartestület előjárósága üdvösen intézkedett ez ügy körül. Anyagi áldozatok árán is egy állandó kiküldöttje által igyekszik az iskolalátogatást elősegíteni. Ekként vállalt munkával az iskola meg lehet kimélve attól, hogy a tanulók mulasztásai miatt a mesterek bűnhődjenek.

A *felügyelet* buzgó és ügyszereit vállalta. *Mártonffy Márton* orsz. iparokt. főigazgató, továbbá a kir. tanfelügyelőség, valamint *Ragány János*, az iparokt. bizottság buzgó elnöke és a felügyelő bizottság tagjai, sokszor meglátogatták ez iskolákat.

Nem lehet említetlenül hagyni, hogy ez iskolának *ifjúsági könyvtára* is volt, melyből hasznos olvasni valókát a jobb tanulók kaptak. A tanulók érdeklődése oly nagy volt, hogy csak 4 hó lefolyása alatt 148 tanuló a könyveket 918 esetben vette igénybe. Az ügybuzgó könyvtárnok *Matkó B.* ipariskolai rendes tanító volt.

Az igazgató nagy munkaszereit bizonyítja, hogy az ipariskola és a segédek tanfolyamának jövő évi tanórarendjét már most közli a *tanerők és az osztályfőnökségek* beosztásával együtt.

Az iskolának már is szép alapja van a jutalmazásokra. B. e. dr. *Személyi Kálmán*, mint akkori iparhatósági bizottsági elnök az 1885/6 évben rendezett tanoncz- és segédmunkakiállítás tiszta jövedelméből 3939 kor. 68 fillért adott a város pénztárába, ezen kívül *Rimanóczy* 10,000 koronát adott jutalmazási alapul, valamint iparokt. alap 8975 kor. 53 fillér.

Az alapítványi összegek együttevve: 22,915 kor. 26 fill.

Bőséges jutalomban részesültek az ipariskola szorgalmas tanulói. A záró vizsgálatokon 186 kor. értékben könyvek osztattak ki, e jutalmakhoz a *Biharm. Népkövelési egyesület* 30 koronával járult. A nagyvárad keresked. és iparkamara tanszerekre 100 koronát, a nagyvárad ipartestület 50 koronát adott.

A tanonczmunka-kiállításon 44 tanuló 403 koronát kapott érdemszerint való arányban, 150 tanuló pedig díszes kiállítású elismerő oklevelet nyert.

Értekes része az *„Értesítőnek” a Vaday József* tanító és tanügyi jeles író által szerkesztett *eredménytár* az üzleti fogalmazványok tanításáról a II. osztályban. Mintegy kivonat az olv. könyv alapján, igen ügyes és pontos kérdések- és feleletekben adja elő az egész tananyagot.

Érdekes, hogy e tanévben száz drb. mű és taneszközzel szaporodott a leltár úgy, hogy a leltár állapota eddig 3139 drb. 7951 frt 87 kr. értékben.

Tanerők száma az idén 34 volt, jövőre 35 lesz.

Az iskola fejlődését azon kívül, hogy a mulasztások szembeötlően csökkentek, még tanulságosan mutatja a közölt fejlődési táblázat. Mig ugyanis az 1884/85. tanévben hét osztály volt csak a közismeretből 599 tanulóval, 9 öt régi osztálylyal s tizenkét tanerővel, addig a jelen tanévben 27 közism. osztály s 27 néposztály van 1168 beírt tanulóval s 34 tanerővel.

Dicséretes dolog, hogy a tanulók vallás-erkölcsi oktatása is az igazgatóság egyik fő gondját képezi.

A tapintatos ügybuzgó igazgatónak, Szűcs Izsónak, mind a taneredményért, mind pedig a tanulók kitűnő fegyelmezéséért legyen dicséret és elismerés.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Párisi rongyszedő.* Szathmáry Árpád bucsu vf.

d. u: *Goldstein Számi.*
Vasárnap este: 1848.

Sabin nők elrablása.

Szathmáry Árpád négy estére terjedő vendégszereplését tegnap este folytatta Rettegi Fridolin színigazgató szerepében. Első fellépése a megismerésnek volt szánva, a többi már az őszinte szeretetnek, melylyel a közönség a komikum mestere iránt megnyilatkozott. A tegnapi előadáson a taps tapsot követett, midőn a színigazgató komikus alakja a színpadon megjelent s minden szava harsogó kacaját támasztott, egy páratlanul szép jelenetben pedig megmutatja, hogy a tragikomikum hangját is el tudja találni a legdiszónásabb helyzetek között is.

Az előadás egyike volt a legjobbaknak úgy az összjáték, mint a kiállítás tekintetében. Az őszinte elismerés hangján kell szólnunk az összes szereplők játékaról, kik mindnyájan igyekeztek kitenni magukért s méltó keretül szolgáltak a vendégszereplő művész játéknak.

Vendrei Ferencz (Bányai), *Laczkó* Aranka (Borbála), *Turchányi* Olga (Etelka), *Bónis* L. (Dr. Szilvássy), *I. Vásárhelyi* Vilma (Irmá), *Leővey* Leó, *Horváth* Paula mind otthonosok voltak szerepeikben; *Bihari* Ákos is feltűnő gyorsasággal kezdi felejtetni a régi iskola pozór-ségét s mai játéka sok igyekezetet árul el.

Közönség szép számmal.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes.

65

— Akkor csak Ádát büntetnéd. Én egyszerűséghez szoktam. sőt a szegénységtől sem félek. De ő másként gondolkodik.

— Becsületemre, hallatlanul érzéketlen vagy. Midőn Ádát megkértem, magas állást emlegettél, melyért éjjel-nappal fogsz fáradni, míg csak el nem értem; most pedig, hogy megkaptad a leányt nem is szégyenled magadat, hogy a sárba rántottad őt. De mondom neked, ha ott nem hagyod azt a bolondos pártot, leveszem rólatok apai kezemet, aztán meglátod mi lesz.

— Meggyőződésemet csak nem akarod pénzen megvenni? Mindentmeg fogok tenni, amit a becsület megenged, hogy előrehaladhassak, sőt óvatosabb is leszek a jövőben, mert azt megengedem, hogy eljárásom meggondolatlan volt és ezt Áda miatt, egyedül Áda miatt, sajnálom is. Elveimet azonban sohasem fogom megtagadni és sohasem csatlakozom olyan párthoz, melynek céljai vészhezöz.

— Jobb lesz, ha abban hagyjuk, — szölt Starkenbach összeráncolt szemöldökkel. — Bánom, hogy családomba befogadtalak, ... Iár, hogy engedtem magamat rábeszélni ... ugy, menj csak, menj Ádához, meglásd, hogyan fogadja a hirt!

Az apa jól ítélte meg leányát. Könyekkel, szemrehányásokkal és szenvedélyes panaszszal fogadta a közleményt. A nevető kis tündér dű-

bős boszorkánynya változott, kit úgy a czirógatások, mint a komoly szavak érintetlenül hagytak. Mi haszna volt Ferencz meggyőződéséből? mi haszna becsületes elveiből? O hivatalnok volt, arra kellett volna fordulnia a honnan előmenetelét várhatta. Egyért kellett volna fáradni, hogy előléptessék! Remélte, hogy miniszter lesz, arra kellett volna törekedni. Ezen a hangon folyt a panasza. Áda tulzó volt a körülmények felfogásában, haragja is gyermekes volt, de gyermekek módjára le is csillapult az, mihelyt a tükörbe tekintett.

— Szt. Isten! milyen vagyok! Valóságos madárijesztő! Korán kell ebédelnünk, mert délután kikocsizunk a mulatságra! Apa pompás ruhával lepott meg, azt meg kell becsülnöm! Ó Feri mit műveltél? Az egész világ azt mondja, hogy okos ember vagy! Pedig épen nem vagy okos, — nagyon ostoba vagy, épen nem szeretlek!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Petőfi ünnepélyek.

Kiskörös, jul. 28. (Saját tud. táv.)

A kiskörösi gazdák Petőfi szülővárosában f. hó 31-én délután tartandó ünnepélyen óriási kalászból font koszorút helyeznek a szobor talapzatára ezen felirattal: «Arany kalással ékes rónaság» költőjének — A kiskörösi gazdák.

Az ünnepély egyik része a szobor előtt, másik része pedig Petőfi szülőháza előtt fog lefolyni. Ezen ünnepélyre a Petőfi-társaság *Inczédy* Lászlót fogja leküldeni képviselőjéül. Képviselőket küldenek még le az »Otthon« és sok más írói egyesület.

A Petőfi-társaság nagy habérkoszoruját *Pósa* Lajos fogja a szoborra tenni s a szülőházánál pedig alkalmi költeményét fogja elszavalni.

Budapest, július 28. (Saj. tud. táv.)

Fejérváry br. miniszter és *Hettyey* Sámuel püspök Jókaihoz intézett levelükben a Petőfi-ünnepélyről való elmaradásukat kimentik. *Hettyey* Sámuel különösen rajongó szeretettel szól Petőfiről, ki az egész világ előtt fényt vetett a magyar névre.

Félegyháza, július 28. (Saját tud. táv.)

A város elhatározta, hogy Petőfinek szobrot állít s alapul 2000 forintot szavazott meg. Vasárnap Petőfi-ünnepély lesz, melyen az ünnepi beszédet *Holló* Lajos képviselő fogja mondani.

A zónát felemelik.

Budapest, jul. 28. (Saj. tud. táv.)

A Neue Freie Presse azon hirt közli, hogy a zónatarifát, melylyel csak a forgalom emelése volt a cél, bár előre látható volt az e miatt bekövetkező pénzügyi mínusz, a kereskedelmi miniszter felemelni szándékozik.

A Panama pör hőse Magyarországon.

Páris, július 28. *Arton*, a Panama pör hőse, kinek *Loubet* elnök Arton leánya kérésére kegyelmet adott, — Magyarországon szándékozik letelepedni.

A hazai ipar.

Győr, jul. 28. (Saj. tud. táv.) A ker. és iparkamara ülésén *Csukássy* Károly közjegyző a hazai ipar pártolási indítványát általános helyesléssel elfogadták s

megbízták *Szávay* titkárt, hogy ez ügyet a nagyváradi kamarai kongresszus előtt terjessze elő.

A császárok találkozása.

Budapest, jul. 28. (Saj. tud. táv.)

Miklós orosz csár és *Vilmos* német császár találkozása szeptember vége előtt alig várható. A találkozás helye *Darmstadt* lesz.

A hágai békekonferencia.

Hága, jul. 28. A végleges ülési jegyző-

könyv szerkesztésére alakult bizottság ma hosszabban foglalkozott azzal a kérdéssel, hogyan fogalmazza a konferencián részt nem vett államoknak hozzájárulási kijelentését a nélkül, hogy e kérdést megoldotta volna. *Pauncfote* (Anglia) az angol szövegezéshez ragaszkodott. A vita *Nigra* gróf (Olaszország) és *Pauncfote* indítványai felett folyt. *Bourgeois* (Franciaország) azt indítványozta, hogy hagyják meg nyílt kérdésnek a hozzájárulási kijelentés szövegezését és azt a kormányok között folytatandó újabb véleménycsere útján szabályozzák. A résztvevő kiküldöttek utasításokat kértek kormányaiktól e pontra nézve.

A teljes konferencia elfogadta a bevezető rendelkezéseket, valamint az egyezményekről és deklarációkról szóló szakaszokat a választott bíróságra vonatkozó szakasz kivételével, amelynek elfogadását késleltette az, hogy nem találtak formulát a közvetlenül nem képviselt hatalmak hozzájárulási kijelentésére. (Magy. Táv. Iroda.)

Franciaországi események.

Páris, jul. 28. Az »Echo de Paris« holnap közölni fogja a *Quasnay de Beurepaire* által folytatott vizsgálat anyagát.

Negrier a »Gaulois« tudósítója előtt kijelentette, hogy már nem tekinti magát a hadsereg kötelékébe tartozónak és elbocsátását szándékozik kérni.

Esterházy azt mondta a »Matin« egyik tudósítójának, hogy nem fog Rennesbe menni. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, július 28. *Zurlinden*-t valószínűleg felmentik a legfőbb haditanács tagaságtól Valószínű továbbá az is, hogy áthelyezik Bordeauxba hadtestparancsnoknak.

Török ügyek.

Konstantinápoly, jul. 28. Különböző intézkedésekben nyilvánul a porta fokozott figyelme, amelyet az anatóliai vasutnak *Bassorah*-val és a *Perzsa-öböl* partvidékével való katonai és kereskedelmi szempontból egyaránt fontos összekötésének megvalósítására a legutóbbi időben fordít. Így ennek az érdekében történt az is, hogy az igen kiváló tehetség hírében álló *Hamdi basa* altengernagyot, konstantinápolyi kikötő-prefektust néhány hónappal ezelőtt *Bassorah*-vá vájává nevezték ki. Ennek a funkcionáriusnak különösen feladata, hogy a *Persa-öbölben* lakó többé-kevésbé független törzsekkel a viszonyt szorosabbra fűzze és a porta tengeri állását a *Persa-öbölben* és a belföld folyóvizein emelje. Ez utóbbi célból tervezik új kikötő-prefekturák felállítását és pedig a *Persa-öbölben*

Fauban és El-Kueitben; a Tigris mellett Bagdadban és Kut-el-Amaraban; az Eufrates mellett Nasrieban és Luk-Es-Sejuban; a két folyó egyesülésénél Kornában, valamint a bassorahi kikötő-prefektúra átalakítását fő kikötő-prefekturává. Ezenkívül a Persa-öbölben levő és jelenleg egy harmadosztályú cirkálóhajóból és három kisebb hajóból álló flottillát is meg fogják erősíteni. Végül tervbe vették az ottani folyambázis társaság újjászervezését, horgonyzóhejek készítését és a cső-löporter kijavítását is a forgalom emelése céljából. (Magy. Táv. Ir.)

Személyi hír.

Athén, jul. 28. György király délután Velenczén át Aix-les-Bains-be utazott. — A kamara ülészakát berekesztették. (Magy. Táv. Ir.)

Külföldi hírek.

Madrid, jul. 28. A kamara végleg elfogadta a belső államadósság új rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A 7. szakasz felhatalmazza a bankot 2,000 millió paseta értékű jegyek kibocsátására. Az államkincstárnak kölcsönzött összeget csak 2 és fél százalékkal kamatoztatják. A kormány reméli, hogy a kamarákat szombaton berekesztheti. Ha ez nem lesz lehetséges, akkor vasárnap valószínűleg ülést fognak tartani, hogy a kamarák munkáit befejezhessék. (Magy. Táv. Ir.)

Cetinje, július 28. Danilo herceg és Jutta-Milica hercegnő esküvője este 6 órakor ment végbe. Danilo herceg palotájától a templomig nemzeti testőrök képeztek sorfalat, a mely előtt a nászmenet elhaladt. Az esketési szertartás után diszlövészek dördültek el. Miklós csár nevében Konstantin nagyherceg értékes gyémántnyakéket nyújtott át a menyasszonynak. Este kiválgítás és tüzi-játék volt.

Pretória, jul. 28. Az első volksraad a dynamit-kérdést külön bizottsághoz utasította és azután a megváltoztatott állami alaptörvény minden szakaszát elfogadta.

Cap Haitien, jul. 27. A *Heureaux* elnök ellen elkövetett merényletet politikai bosszu művének tartják. A merényletnek, akit bizonyos *Ramon Caceres*-nek tartanak, jelenlegi tartózkodási helyét nem tudják. A merényletet akkor követték el, midőn *Heureaux* elnök, aki a rue Colonban barátaival beszélgetett, egy öreg koldusnak alamizsnát adott. Miután az első megdöbbenés elmúlt, a merényletre, a ki ezalatt megszökött, lövéseket tettek, de nem találták el. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A szegedi kiállításról. A kiállítási iroda most már minden vonalon hozzálátott a végrehajtási munkálatok fogantatásához. Az építkezési munkák javában folynak; augusztus hó 15-ig az összes csarnokok készen fognak állni. A disztés körül is nagy akciózt fejtenek ki; az ünnepélyek csarnoka a József főherceg kisjenői uradalmának kertészetéből remek virágdiszletet kap; szándéka ezenkívül a rendezőségnek a tehetőség szerint zöld növényi diszletbe vonni a többi kiállítási pavilonokat is. A munkálatok személyes vezetése céljából a kiállítási iroda már e hó végével ketté oszlik

s Szegeden is képviselve lesz, hova augusztus közepén végképpen átköltözködik.

A tárgyak beküldése csak augusztus hó utolsó napjaiban történik. Az illető csoport-biztosok minden egyes kiállítót idejében tájékoztatni fognak a felől, hogyan, mikor s hova küldjék bejelentett tárgyaikat. Augusztus végén már minden tárgyra kész keret vár. A kiállítók nagyrésze azonban már otthon teljesen előkészíti gyűjteményét, úgy, hogy ennek elhelyezése 2—3 nap alatt könnyűséggel megoldható.

Igen sok érdekes mozzanat fog találkozni ennél a kiállítással. Lesznek kongresszusok, a legkülönbözőbb versenyek, kirándulások; az eredetiségeknek tengeri változata kerül bemutatásra, mert a rendezőség a kiállítás tanúságos volta mellett a látogató közönség szórakozási igényeit is teljesen ki akarja elégíteni. Minden napnak meg lesz a maga komoly munkaterve, de e mellett a napi négy órai térzene, esti orfeumi előadások, sőt szórakoztató kuriozumok is fogják tarkítani a programot. A kiállítás nagy területén villamos vasut fogja szolgálni a közlekedést.

Földmívelésügyi miniszter és a gazdasági előadások. Negyedik éve lesz már, hogy a gazdasági egyesületek a tél folyamán képzett gyakorlati gazdák közreműködésével a gazdasági ismeretek terjesztése céljából előadásokat tartanak, tanfolyamokat rendeznek. A népies szakelőadásokat és tanfolyamokat a földmívelők évről-évre fokozottabb érdeklődéssel látogatják s míg az első évben 34.000, a második évben már 200.000 ember vett részt; az utóbbi tél folyamán tartott előadásokat s negyven rendszeres téli tanfolyamot már több mint 300.000 egyén hallgatta, kik között az előadások tárgya kinyomatva több mint 150.000 példányban lett kiosztva. A földmívelő nép élénk érdeklődése az előadások iránt félreérthetetlen jele tanulmánygyának. Világos jele annak is, hogy földmívelő népünk a kor szavát megértve, tudatára ébredt annak, hogy jobb, hasznosabb hajóbb gazdálkodási módot kell elsajátítania, hogy eredménytel küzdhesen a változott viszonyok folytán felmerült nehézségekkel.

A földmívelésügyi miniszter méltányolva a mezőgazdasági ipar fontosságát, felhívta az egyesületeket arra is, hogy a gazdasági tanfolyamokkal kapcsolatban a mezőgazdasági házi ipar egyes ágainak gyakorlati oktatását is vegyék fel működési körükbe. Így a helyi viszonyokhoz mérten kosár, seprű, kefekötés, szalmakalap, teknők, gyékényfonás, gazdasági és kerti fa-eszközök készítését stb. ölelné fel az oktatás. Nők részére ugyancsak a hazai ipar keretében mutatnék be a gazdasági és kerti terményeknek jobb értékesíthetése céljából házi uton való olyatán feldolgozása, hogy ezek a kereskedés tárgyaivá lehessenek és a külföldről való behozatalát feleslegessé tegyék.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 28.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt 18,000, mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	8 24
Tengeri jul.	—	—	—	—	4 62
Közs őszre	—	—	—	—	6 59
Zab őszre	—	—	—	—	5 40
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	4 66

Becs, július 28.

Az irányzat nyugodt.					
Oszt. hitel	—	—	—	—	382 75
Magyar hitel	—	—	—	—	387 50
Allamvasut	—	—	—	—	345 50

Ertéktőzsde.

Budapest, július 28.

Az irányzat nyugodt.					
Oszt. hitel	—	—	—	—	829.—
Magyar hitel	—	—	—	—	469.—
Allamvasut	—	—	—	—	763.—

Rimamurányi	—	—	—	—	—	544.—
Magyar jelzalog	—	—	—	—	—	244.50
Salgótarján	—	—	—	—	—	331.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	101.50
Délivasut	—	—	—	—	—	65.08

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 28-án.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	—	—	119.—
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	96 55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	34.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	96.25
Magyar nyeménysorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	161.—
Tiszasszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.50
Oszt. hitel papirban	—	—	—	—	—	100.40
Oszt. hitel ezüstben	—	—	—	—	—	100.20
Oszt. hitel aranyban	—	—	—	—	—	119.25
Oszt. korona járadék	—	—	—	—	—	100.50
Oszt. államkötvények	—	—	—	—	—	139.—
Oszt. magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	388.—
Oszt. hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	384.60
Párisi vista	—	—	—	—	—	346.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	9.55
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	58.85
London vista	—	—	—	—	—	120.60
20 márkárasany	—	—	—	—	—	11.76

SZATHMÁRY ÁRPÁD

— a budapesti Vigszínház tagjának — bucsu vendég-főllépte.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 88. szám.
Páros.

Kisberlet 88. szám.
Páros.

Ma szombaton, 1899. július 29-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A párisi rongyszedő.

Dráma 5 felvonásban 1 előjattékkal. Irta: Pyat Bódog
Fordította: Fái J. Béla

Az előjáték személyei:

Didler Jakab, pénztáros	—	—	Kövi Ede.
Jean	—	—	Szathmári Árpád.
Garosse Péter	—	—	Vágó Béla.

A darab személyei:

(20 évvel később.)

Hoffmann báró	—	—	—	Vágó Béla
Klára, leánya	—	—	—	Miklósi Ilona
Henri Bernville	—	—	—	Bihari Ákos
Rendőrbiztos	—	—	—	Török Károly
Posádné, bába asszony	—	—	—	Laczkó Aranka
Lorand	—	—	—	Heltai N.
Leo	—	—	—	Aghy Sándor.
Cseléd Potardnénál	—	—	—	Holló Etel.
Jeán apó, rongyszedő	—	—	—	Szathmári Árpád.

Rendőrök. Történik: Párisban.

Hely árak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártzék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Egy a g diákjépfő atou Kaj szinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1899. július hó 30-án.

Délután 4 órakor. Fél helyárrakkal.

GOLDSTEIN SZÁMI.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal:

Diszleőadás:

1848.

Látványos szimű, előjattékkal, 9 képben.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debrecen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.		
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05		
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykáta	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debrecen	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20		
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47		
Bucsa	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány.							
Brátka	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.			
Rév	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15		
Élesd	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debrecen	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01		
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48		
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	Debrecen—Nagy-Léta—Vértess.							
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	Nagy-Léta	V. v.	V. v.			
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Debrecen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05		
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd	9 28	5 06	Vértess ind.	5 47	1 30		
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos	9 41	5 17	M.-Pályi	6 03	1 48		
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi	10 05	5 41	H.-Pályi	6 18	2 05		
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi	10 20	5 55	H.-Bagos	6 40	2 29		
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta	—	—	Sáránd	6 40	2 29		
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértess ér.	10 43	6 15	Debrecen é.	7 18	3 13		
Sáp	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske.							
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	2 57	Derecske ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49		
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	—	—	4 27	6 04	3 26	Sáránd ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09		
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Arad—Nagyvárad.							
Nagy-Káta	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04	Kurtics	5 39	11 52	10 07				
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Sz. v.	ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37			
Ósi	10 30	4 41	7 16	R.-M.-Vásárhely	4 38	11 05	7 50	Gyula	12 21	6 44	10 01	Kurtics	5 39	11 52	10 07				
Less	10 48	5 01	7 52	Oroszháza	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	6 14	12 31	10 54				
Gyapju	10 56	5 10	8 05	Csaba	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba	6 47	2 33	4 50				
Cséffa	11 03	5 19	8 29	Gyula	7 27	3 05	5 26	Kurtics	3 28	8 21	5 38	Gyula	7 27	3 05	5 26				
Szalonta	11 26	5 44	8 46	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31				
Kétegyán	11 46	6 05	9 15	Kétegyán	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.					
Sarkad	11 57	6 17	9 31	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36						
Gyula	12 21	6 44	10 01	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	6 34	8 21	Nánhegyes	4 32	6 46						
Csaba	2 10	7 41	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10						
Oroszháza	3 10	9 10	5 50	Less	9 04	5 00	7 51	Nagyvárad—Gyoma.						Gyoma—Nagyvárad.					
H.-M.-Vásárhely	4 00	10 02	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 35						
Szeged	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31	Ósi	6 08	2 51	Déva-Ványa	4 37	3 32						
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma.							
	V. v.	Sz. v.					Sz. v.	Th. v. sz. sz.				V. v.	Sz. v.						
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 35	Ósi	6 08	2 51	Déva-Ványa	4 37	3 32		
V.-Velenceze	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	Új-Palota	6 24	3 05	Körös-Ladány	5 13	4 25	Gyires	6 41	3 17	Szeghalom	5 40	4 52		
Félic-Fürdő	4 32	3 13	Szudrics	5 09	3 12	Gyires	7 02	3 36	Vésztő	6 12	5 36	Köt	7 39	4 05	Köt	6 38	6 08		
Kardó	4 50	3 27	Belényes	5 37	3 52	Körösszeg	7 39	4 05	Szakál	6 52	6 23	Iráz	8 25	4 32	Komádi	7 10	7 02		
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	Sonkolyos	5 58	4 15	Szakál	7 55	4 21	Nagy-tóti	7 22	7 14	Komádi	8 42	4 49	Nagy-tóti	7 48	7 49		
Tasádfő	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	Nagy-tóti	8 25	4 32	Komádi	7 22	7 14	Szakál	9 19	5 14	Szakál	8 11	8 13		
Drág-Cséke	6 30	4 45	Borz	6 19	4 37	Komádi	8 42	4 49	Nagy-tóti	7 22	7 14	Vésztő	9 44	5 32	Körösszeg	8 33	8 38		
Magyar-Cséke	6 50	5 12	Sólyom	6 35	4 58	Iráz	9 19	5 14	Szakál	8 47	8 53	Gyires	10 34	6 13	Uj-Palota	8 47	8 53		
Dusesd	7 05	5 12	Gyanta	6 56	5 19	Köt	9 44	5 32	Körösszeg	9 03	9 13	Uj-Palota	11 —	6 31	Ósi	9 03	9 13		
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	Hollód	7 10	5 34	Vésztő	10 34	6 13	Szeghalom	12 03	7 21	Gyoma ér.	12 45	8 06	Nagyvárad ér.	9 20	9 32		
Hollód	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	Szeghalom	11 —	6 31	Körös-Ladány	—	—								
Gyanta	8 12	6 11	Dusesd	7 55	6 34	Körös-Ladány	—	—	Déva-Ványa	—	—								
Sólyom	8 38	6 36	Magyar-Cséke	8 07	6 49	Déva-Ványa	12 03	7 21	Ósi	—	—								
Borz	8 53	6 50	Drág-Cséke	8 26	7 17	Ósi	—	—	Nagyvárad ér.	—	—								
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	Tasádfő	8 40	7 33	Gyoma ér.	12 45	8 06											
Sonkolyos	9 18	7 13	Magyar-Gyepes	8 54	7 50														
Belényes	10 04	7 47	Kardó	9 27	8 31														
Szudrics	10 27	8 09	Félic-Fürdő	9 40	8 45														
Lunka-Rézbánya	10 56	8 34	V.-Velenceze	10 01	9 09														
Vaskóh ér.	11 12	8 49	Nagyvárad ér.	10 11	9 19														
Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva							
	V. v.	V. v.					Sz. v.	Th. v. sz. sz.				Vegyes v.	Sz. v.						
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	B.-Püspöki	7 17	5 59	Érselind	5 37	6 01		
Apátkeresztur	10 46	8 41	Monos-Petri	4 46	4 56	B.-Püspöki	7 44	6 22	Székelyhid	6 14	6 46	Bihar	8 13	6 48	Nagykágya	6 27	7 00		
V.-Ábrány	11 03	8 55	V.-Ábrány	4 57	5 08	Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 20	Gyapoly	8 52	7 24	Gyapoly	6 59	7 18		
Monos-Petri	11 16	9 06	Apátkeresztur	5 13	5														